

Stances are unstable The antidotes to this whole process are the complete stances. Unfortunately, they too are unstable. They are unstable not because they fail to fit reality, but because they don't offer the emotional pay-offs the confused stances do.

Once one has decided that the confused stances are unworkable, and that the complete stances are accurate, one can work toward stabilizing the complete ones. Stances are Unstable

İnsanların dört başı mamur sistem geliştirmesi zor, neredeyse imkansız. O halde duruşların sistemlere nazaran daha önemli olması gerekir. Ancak duruşlar da çoğu zaman yetersizdir, çelişkilidir. İnsanlar her zaman ve mekanda geçerli duruşlar geliştiremez. *Mutsuzluk* da çelişen duruşlardan kaynaklanır.

O halde insanın mutluluğu, hayata ve insanlara karşı duruşlarını mümkün mertebe çelişkiden uzak tutmakta. Daha doğrusu böyle demiş kitapta..

Çelişkiden uzak duruş nasıl olabilir? *İnsan sadece zevk almak için yaşar* diyebilirsin, mesela, bu duruşunu değiştirmeden uzun zaman idare edebilirsin. Ancak insanın duruşunu değiştirmeye zorlayan şeyler şartlardaki değişiklikler, hayatını mümkün mertebe keyif alarak yaşamanın *tek anlam* olduğuna inanmak keyif alacak imkanın olduğu sürece en iyi strateji olabilir. Ancak o imkanlar elden gittiğinde, o zaman hayatın anlamı da kaybolmuş olur.

Bunun yerine *insan akli için yaşar* da diyebilirsin. Hayatını aklını, zihnini geliştirmek için kullanabilirsin. Ancak bunun da yetersiz geldiği ve insanî olarak manasız kaldığı yerler olacaktır. *İnsan Allah'a hakiki kul olmak için yaşar* diyen bir dindar da, aklını kullanmak ve yaptığı işten keyif almak isteyecektir. *Çelişki* dediği de burada ortaya çıkıyor.

İnsan tek bir duruşu (diyelim *Allah'a kulluk etmek için varım* duruşunu) bütün benliğiyle sahiplendiğinde, hayatındaki tüm *sorunlar* çözülmüş olur. Bununla birlikte insanların çoğunun (belki hepsinin) kafasında böyle tek bir duruş değil, çok daha fazla sayıda duruş bulmak mümkün. Bu duruşlar, diyelim hem kulluk, hem yeryüzünde başarılı olma, hem insanlarla iyi geçinme, hem itibar kazanma gibi farklı hedefler tayin ediyor ve bunların hepsi bir araya geldiğinde, kendimizle çelişiyoruz.

Bunun çözümü nedir? Kendine itiraf etmek mi? Bunlardan birini tercih edip devam etmek mi? Bu duruşlardan herhangi birine tüm kalbinle bağlanmak, mesela *din sadece insanlarla iyi geçinmek için araçtır* demek mümkün mü? Aslında hiçbir değere inanmadığı halde, insanın inanıyormuş gibi yapmasını getirmez mi?